

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

20 MEI 1998

WETSVOORSTEL

**tot opheffing van artikel 1395 van het
Burgerlijk Wetboek**

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE REGERING

Art. 2

Het voorgestelde lid vervangen als volgt :

« De boedelbeschrijving en de regeling van de wederzijdse rechten zijn evenmin vereist wanneer een wijziging aan het gemeenschappelijk vermogen wordt doorgevoerd, zonder dat voor het overige het huwelijksvermogensstelsel wordt gewijzigd. Op verzoek van een van de echtgenoten of van de rechtbank dient evenwel een boedelbeschrijving en regeling van de wederzijdse rechten te worden opgemaakt. ».

VERANTWOORDING

Door de voorgestelde wijziging zijn in de grote procedure de boedelbeschrijving en de regeling van de wederzijdse rechten niet langer vereist, in zoverre het enkel gaat om een dadelijke verandering van de samenstelling van vermogens, en in zoverre het enkel gaat om wijzigingen van het gemeenschappelijk vermogen, i.e. de inbreng van een

Zie:

- 102 - 1995 (B.Z.) :

– N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Van Belle.

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

20 MAI 1998

PROPOSITION DE LOI

**abrogeant l'article 1395
du Code civil**

AMENDEMENTS

N° 1 DU GOUVERNEMENT

Art. 2

**Remplacer l'alinéa proposé par la disposition
suivante :**

« L'inventaire et le règlement des droits respectifs ne sont également pas requis lorsque le patrimoine commun est modifié sans que le régime matrimoniale soit par ailleurs modifié. Un inventaire et un règlement des droits respectifs doivent toutefois être dressés, si un des époux ou le tribunal en fait la demande. ».

JUSTIFICATION

La modification proposée supprime l'obligation de dresser un inventaire et de régler les droits respectifs dans le cadre de la grande procédure, pour autant qu'il s'agisse uniquement d'un changement actuel dans la composition des patrimoines, et que le changement porte sur la patrimoine commun, c'est-à-dire en cas d'apport d'un bien pro-

Voir:

- 102 - 1995 (S.E.) :

– N° 1 : Proposition de loi de M. Van Belle.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

eigen goed in het gemeenschappelijk vermogen of het overbrengen van een gemeenschappelijk goed in het eigen vermogen.

Overdracht van een eigen goed naar het eigen vermogen van de echtgeno(o)t(e) is evenwel uitgesloten zonder grote procedure.

Op deze manier wordt ook het probleem met betrekking tot het inbrengen van de gezinswoning of bouwgrond bestemd voor de oprichting van de gezinswoning (waar een boedelbeschrijving om praktische redenen niet steeds aangewezen is) opgelost.

Het voorlaatste en het laatste lid dienen derhalve samen gelezen te worden.

De boedelbeschrijving wordt door de nieuwe bepaling niet uitgesloten, maar facultatief gemaakt.

Ten eerste kunnen op verzoek van een van de echtgenoten een boedelbeschrijving en regeling van wederzijdse rechten worden opgemaakt.

Vervolgens kan ook de homologatierechter hiertoe besluiten, wanneer hij de vervulling van die formaliteiten noodzakelijk of nuttig acht volgens concrete omstandigheden eigen aan de zaak, of volgens de aard van de voorgestelde wijziging.

Nr. 2 VAN DE REGERING

Art. 3

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 3. — In artikel 1395 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a) in § 1, eerste lid, wordt tussen de eerste en de tweede zin de volgende zin ingevoegd :

« De homologatie van de akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel is niet vereist in de artikel 1394, vierde lid, bedoelde gevallen. » ;

b) in § 2, eerste lid, worden de woorden « na de homologatiebeslissing, een uittreksel ervan » vervangen door de woorden « na het verstrijken van de termijnen vastgesteld voor hoger beroep of cassatieberoep, een uittreksel van de homologatiebeslissing. » ;

c) § 2 wordt aangevuld met het volgende lid :

« Indien de wijzigingsakte een wijziging van het huwelijksvermogensstelsel inhoudt volgens de in artikel 1394, vierde lid, bedoelde gevallen, deelt de notaris binnen een maand na het opmaken van deze akte een uittreksel ervan mede aan de ambtenaar bedoeld in het tweede lid ; deze vermeldt op de kant van de huwelijksakte de datum van de wijzigingsakte en de

pre au patrimoine commun ou du transfert d'un bien commun vers le patrimoine personnel.

Il est exclu de procéder au transfert d'un bien propre vers le patrimoine personnel de l'époux ou de l'épouse sans établissement d'inventaire.

Ceci permet de résoudre le problème relatif à l'apport de l'habitation familiale ou du terrain destiné à la construction de l'habitation familiale (cas où, pour des raisons pratiques, un inventaire n'est pas toujours indiqué).

Il convient dès lors de faire une lecture conjointe des deux alinéas.

La nouvelle disposition n'exclut pas l'inventaire mais le rend facultatif. Premièrement, un inventaire et un règlement des droits respectifs pourront être effectués à la demande d'un des époux.

En outre, le juge chargé de l'homologation peut lui aussi ordonner un inventaire s'il estime l'accomplissement de cette formalité nécessaire ou utile, en fonction des circonstances concrètes propres à l'affaire ou en fonction de la nature de la modification proposée.

N° 2 DU GOUVERNEMENT

Art. 3

Remplacer cette article par la disposition suivante :

« Art. 3. — A l'article 1395 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

a) au § 1er, la phrase suivante est insérée entre les première et deuxième phrases :

« L'homologation de l'acte portant modification du régime matrimoniale n'est pas requise dans les cas visés à l'article 1394, alinéa 4. » ;

b) au § 2, alinéa 1er, les mots « de la décision d'homologation , un extrait de celle-ci » sont remplacés par les mots « de l'expiration des délais prévus pour l'appel ou le pourvoi en cassation, un extrait de la décision d'homologation » ;

c) Le § 2 est complété par l'alinéa suivant :

« Lorsque l'acte modificatif comporte une modification du régime matrimoniale conformément aux cas visés à l'article 1394, alinéa 4, le notaire notifie dans le mois de la rédaction de l'acte, un extrait de celui-ci à l'officier visé à l'alinéa deux ; celui-ci mentionne en marge de l'acte de mariage la date de l'acte modificatif et le notaire qui l'a reçu. Lorsque le mariage n'a

notaris die ze heeft opgemaakt. Indien het huwelijk niet in België is voltrokken gebeurt deze mededeling volgens de bepalingen van het tweede lid. » ;

d) in § 3, eerste lid, worden tussen de woorden « termijn » en « deelt de griffier » de woorden « als bedoeld in § 2, eerste lid, » ingevoegd ;

e) § 3 wordt aangevuld met het volgende lid :

« Binnen dezelfde termijn deelt de notaris die de wijzigingsakte heeft opgemaakt, in voorkomend geval, een uittreksel uit deze akte mee aan de notaris die de minuut van het gewijzigde huwelijkscontract onder zich houdt. Deze maakt er melding van onderaan de minuut en is verplicht die vermelding over te nemen op de uitgiften en grossen van het oorspronkelijk contract. »

f) § 4 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 4. In geval van vereffening of overdracht van onroerende goederen van het ene vermogen naar het andere dient dit, na homologatie van de wijzigingsakte, bij notariële akte te worden vastgesteld binnen een jaar na de bekendmaking van een uittreksel uit de homologatiebeslissing in het Belgisch Staatsblad. ». ».

VERANTWOORDING

a) Door de verwijzing naar akten die worden opgemaakt zonder boedelbeschrijving noch rechtenregeling in artikel 1394, voorlaatste lid, wordt de homologatieverplichting voor de kleine wijzingen afgeschaft.

b) De toevoeging in art. 1395, § 2, eerste lid, werd ingevoegd vanuit de bekommernis dat de termijn van twee maanden de beroepstermijn (voor Cassatie drie maanden, ingeval van homologatie door een hof van beroep) niet « verkort » (ofschoon dit cassatieberoep geen opschortende kracht heeft). Aldus wordt vermeden dat nog rechtsmiddelen kunnen worden ingesteld tegen een beslissing waarvan reeds kennis dient te worden gegeven.

c) en e) Door het opheffen van de homologatieverplichting in het geval van de kleine procedure, dient niettemin voorzien te worden in een mededelingssysteem t.a.v. de ambtenaar van de burgerlijke stand en de notaris die de minuut onder zich houdt (in het geval dit niet dezelfde notaris is die de wijzigingsakte opstelde). Hieraan wordt tegemoetgekomen door een aanvulling van artikel 1395 ; § 2 en § 3.

f) Het aanhouden van de notariële akte als tweede opschortende voorwaarde is niet langer vereist. Hier kan het (in kracht van gewijsde gegane) homologatievonnis als enige opschortende voorwaarde gelden. Niettemin is het niet aangewezen de notariële slotakte op zich zomaar op te heffen. De slotakte vervult een belangrijke rol indien er een overdracht van onroerende goederen tussen de vermogens plaatsvindt. Deze slotakte wordt immers aangeboden aan het hypotheekkantoor, waardoor t.a.v. derden duidelijk wordt gemaakt dat de procedure beëindigd is (cfr. het Wet-

pas été célébré en Belgique, cette notification a lieu selon les dispositions de l'alinéa 2. » ;

d) au § 3, alinéa 1er, les mots « prévu au § 2, alinéa 1er » sont insérés entre les mots « délai » et « ,le greffier » ;

e) Le § 3 est complété par l'alinéa suivant :

« Dans le même délai le notaire qui a reçu l'acte modificatif notifie, s'il y a lieu, un extrait de cet acte au notaire détenteur de la minute du contrat de mariage modifié. Celui-ci en fait mention au pied de la minute et est chargé de reproduire cette mention dans les expéditions et grosses qu'il délivre du contrat original. » ;

f) Le § 4 est remplacé par la disposition suivante :

« § 4. En cas de liquidation ou de transfert des biens immeubles d'un patrimoine à un autre, il convient de constater ceci par acte devant notaire, après homologation de l'acte modificatif, dans l'année de la publication au Moniteur belge d'un extrait de la décision d'homologation. ». ».

JUSTIFICATION

a) En faisant référence à l'avant-dernier alinéa de l'article 1394, qui traite des actes établis sans inventaire ni règlement des droits, l'obligation d'homologation pour les modifications mineures est supprimée.

b) L'ajout à l'article 1395, § 2, alinéa premier, vient du souci que le délai de deux mois ne « raccourcit » par le délai prévu pour faire appel (au niveau de la Cour de cassation : 3 mois, en cas d'homologation accordée par une cour d'appel), même si ce pourvoi en cassation n'a pas de force suspensive. On évite ainsi d'introduire encore des recours contre une décision, qu'il convient déjà de notifier.

c) et e) L'abrogation de l'obligation d'homologation en cas de petite procédure requiert toutefois un système de notification à l'égard de l'officier de l'état civil et du notaire détenteur de la minute (au cas où il ne s'agirait pas du même notaire qui a établi l'acte modificatif). L'ajout à l'article 1395, §§ 2 et 3 permet de répondre à ce souci.

f) Il n'est désormais plus obligatoire de maintenir l'acte notarié en tant que deuxième condition suspensive. Le jugement d'homologation (passe en force de chose jugée) est censé être la seule condition suspensive. Il n'est toutefois pas justifié d'abroger tout simplement l'acte final du notaire. Cet acte joue un rôle important lorsqu'on procède au transfert des biens immeubles entre les patrimoines. Cet acte est en effet transmis au bureau des hypothèques, permettant ainsi aux tiers de constater que la procédure est finalisée (cf. Code des droits d'enregistrement exigeant la

boek der Registratierechten dat de aanbieding van een geschrift vereist binnen vier maanden na de vervulling van de opschortende voorwaarde).

Nr. 3 VAN DE REGERING

Art. 4

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 4. — *De tweede zin van artikel 1319, eerste lid, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek wordt opgeheven.* ».

VERANTWOORDING

Het daar bedoelde geval van homologatieverplichting bestaat niet meer ingevolge de wijziging van art. 1395 van het Burgerlijk Wetboek.

Nr. 4 VAN DE REGERING

Art. 5

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 5. — *Artikel 12, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel, vervangen bij de wet van 14 juli 1976, wordt vervangen door het volgende lid :*

« *Hetzelfde geldt voor de akten houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel van de echtgenoten binnen drie maanden na de homologatiebeslissing en voor akten houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel volgens de gevallen bedoeld in artikel 1394, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek binnen de drie maanden na het opstellen van deze akte.* ».

VERANTWOORDING

Door de aanvulling van het tweede lid wordt rekening gehouden met de akten waarvoor de homologatieverplichting niet langer geldt.

De minister van Justitie,

T. VAN PARYS

transmission d'un écrit dans les quatre mois de la réalisation de la condition suspensive).

N° 3 DU GOUVERNEMENT

Art. 4

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 4. — *La deuxième phrase de l'article 1319, alinéa 1er, du Code judiciaire est abrogée.* ».

JUSTIFICATION

L'obligation d'homologation n'existe plus dans les cas y visés vu la modification de l'article 1395 du Code civil.

N° 4 DU GOUVERNEMENT

Art. 5

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 5. — *L'article 12, alinéa 2, du Code de commerce, remplacé par la loi du 14 juillet 1976, est remplacé par l'alinéa suivant :*

« *Il en est de même des actes portant modification du régime matrimonial des époux dans les trois mois de la décision d'homologation et des actes portant modification du régime matrimoniale selon les cas visés à l'avant-dernier alinéa de l'article 1394 du Code civil dans les trois mois de la rédaction de cet acte.* »

JUSTIFICATION

En complétant l'alinéa deux, il est tenu compte des actes pour lesquels l'obligation d'homologation n'est plus d'application.

Le ministre de la Justice,

T. VAN PARYS

Nr. 5 VAN DE HEER J.-J. VISEUR

Art. 3

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 3. — Artikel 1395 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende bepaling :

«§5. Indien een van de echtgenoten overlijdt nadat beide echtgenoten in persoon voor de rechtbank zijn verschenen, maar voordat de homologatieprocedure is beëindigd, kan die worden voortgezet door de overlevende echtgenoot alleen.

Wanneer in dat geval de homologatie wordt geweigerd, kan, binnen een maand na de kennisgeving door de griffier, hoger beroep worden ingesteld bij verzoekschrift ondertekend door de overlevende echtgenoot alleen.»».

VERANTWOORDING

De voorgestelde tekst voert in het Burgerlijk Wetboek voor de overlevende echtgenoot de mogelijkheid in om de wijzigingsprocedure voort te zetten wanneer een van beide echtgenoten overlijdt nadat beide echtgenoten in persoon voor de rechtbank zijn verschenen. Krachtens de voorgestelde tekst kan de overlevende echtgenoot ook alleen beroep aantekenen tegen de beslissing waarbij de homologatie wordt geweigerd.

N° 5 DE M. J.-J. VISEUR

Art. 3

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 3. — L'article 1395 du même Code est complété par la disposition suivante :

« § 5. Si l'un des époux meurt après la comparution personnelle des deux époux devant le tribunal, mais avant l'achèvement de la procédure d'homologation, celle-ci peut être poursuivie à la diligence du seul époux survivant.

Dans ce cas, si l'homologation est refusée, appel peut être interjeté, dans le mois de la signification par le greffier, par requête signée par le seul époux survivant. ». ».

JUSTIFICATION

Le texte proposé introduit dans le Code civil la possibilité pour le conjoint survivant de continuer la procédure de modification au cas où l'un des deux époux viendrait à décéder après la comparution personnelle des deux époux devant le tribunal. Il permet également au conjoint survivant d'interjeter seul appel de la décision refusant l'homologation..